

LEERWIJZER
KLAS 1 KADER
2026-2027

Voorwoord

Ter Apel, juli 2026

Aan de leerlingen van klas 1

Beste leerling,

In de bovenbouwklassen van de RSG Ter Apel wordt sinds de invoering van de Tweede Fase en het vmbo gewerkt met een Plan van Toetsing en Afsluiting voor de schoolexamens, ofwel PTA. Om het onderscheid te maken met de schoolexamens voor de bovenbouw stellen we voor klas 1, 2 en 3 een LEER WIJZER! per vakgroep samen.

Deze LEER WIJZER! is meer dan een opsomming van toetsen die in een schooljaar gemaakt worden: hierin beschrijven we ook wat we onze leerlingen in een schooljaar willen leren en welke doelen we stellen.

De resultaten van de toetsen worden verwerkt in een digitaal rapportagesysteem.

Leerlingen en ouders/verzorgers kunnen daarmee op ieder gewenst moment de stand van zaken via internet opvragen.

Een belangrijk voordeel van het steeds actueel hebben van de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de studieresultaten is dat er door vakdocenten, de mentor of door ouders/verzorgers direct actie ondernomen kan worden als het beeld van de resultaten daar aanleiding toe geeft.

Leerlingen uit klas 1 hebben de mogelijkheid om één toets te herkansen. Ze kunnen kiezen uit de toetsen die zijn afgenomen tot en met toetsweek 2. Dit geldt ook voor de leerlingen die niet deelnemen aan de toetsweken. In de leerwijzers is met een sterretje aangegeven welke toetsen herkansbaar zijn. Het cijfer van de herkansing telt.

Indien een leerling niet in staat is om deel te nemen aan een toets, dient dit 's morgens voor aanvang van de toets bij de school bekend te zijn. De leerling moet dan, na overleg met de vakdocent, de toets op een ander moment inhalen. Die toets kan worden gemaakt tijdens een centraal geregeld inhaalmoment voor de leerlingen van klas 1. Als een leerling, zonder opgaaf van redenen, niet op komt dagen bij zo'n inhaalmoment kan dat consequenties hebben voor de beoordeling.

Deze inhaalregeling geldt niet voor kleinere schriftelijke overhoringen. Bij langdurige afwezigheid wordt een inhaalprogramma opgesteld in samenspraak met de coach en/of coördinator. In speciale gevallen beslist de teamleider, dit na overleg met de coach en de leerling. Indien u onduidelijkheden aantreft of anderszins vragen heeft naar aanleiding van deze LEER WIJZER!, schroom dan niet contact op te nemen.

Wendy Kramer

Teamleider klas 1 en 2

M: w.kramer@rsgterapel.nl

T: 0599-581226

T: 06-13 98 94 85

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding.....	4
Afwezigheid (absentie)	4
Onregelmatigheden	4
Leerwijzer: Nederlands.....	5
Leerwijzer: Engels	7
Leerwijzer: Wiskunde.....	9
Leerwijzer: Leergebeid mens en maatschappij (LMM).....	10
Leerwijzer: Leergebied: mens en natuur (LMN).....	12
Leerwijzer: PSO zorg en welzijn.....	15
Leerwijzer: PSO techniek.....	17
Leerijzer: Dramatische Expressie.....	18
Leerwijzer: Beeldende vorming.....	20
Leerwijzer: Muziek.....	22
Leerwijzer: Lichamelijke Opvoeding.....	25
Leerwijzer: Rekenen.....	26

Inleiding

Gedurende het schooljaar zijn er vele momenten waarop kennis en vaardigheden worden getoetst. De toetsonderdelen zijn per vak ondergebracht in deze *LEER WIJZER!*. Zoals reeds opgemerkt gebruikt de school een proefwerkrooster, waarin de exacte data en afnametijden staan vermeld.

Naast bovenstaande gaat de *LEER WIJZER!* ook over allerlei regelgevingen. Te denken valt aan regels voor inhalen van toetsen, de overgangsnormen, de gang van zaken met betrekking tot de rapportvergaderingen en de eventuele revisie.

Om je zo goed mogelijk te kunnen begeleiden in het gehele leerproces is het noodzakelijk dat je beschikbaar bent voor schoolse zaken van 08:15 uur tot 16:30 uur.

Afwezigheid (absentie)

Wanneer een leerling door ziekte of een andere moverende reden niet in staat is om een toets te maken, is er de mogelijkheid om de toets in te halen op het centraal geregelde inhaalmoment. De leerling maakt een afspraak met de betrokken docent door het invullen van een inhaalformulier. De docent zorgt ervoor dat de inhaaltoets op het afgesproken moment aanwezig is. Bij uitzonderlijke gevallen (langdurige afwezigheid door ziekte of een andere zwaarwegende omstandigheid) nemen de ouders/verzorgers en de leerling contact op met de coach om een oplossing op maat te maken. In een dergelijk geval kan er afgeweken worden van de vaste inhaalmomenten.

Onregelmatigheden

Een leerling kan zich ten aanzien van een onderdeel van de *LEER WIJZER!* mogelijkwerwijs schuldig maken aan een vorm van onregelmatigheid. Het niet op tijd inleveren van opdrachten en/of het frauderen tijdens toetsen zijn hier voorbeelden van. Dan kan de schoolleiding maatregelen nemen. De maatregelen, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- a) Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets behorend tot de *LEER WIJZER!* van een vak.
- b) Het ongeldig verklaren van een werkstuk, al dan niet met de gelegenheid tot het inleveren van een nieuw werkstuk. Wordt deze gelegenheid gegeven, dan wordt tevens een nieuwe inleverdatum vastgesteld. Alvorens een beslissing wordt genomen, hoort de schoolleiding de leerling. De leerling kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.

De mededeling wordt schriftelijk (of per mail) gestuurd aan de ouder(s)/verzorger(s)

Vak: Nederlands**Studie: klas 1 KBL**

Code	Leerwijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
GVTO	Spelling en grammatica Doel: Je kunt het verschil uitleggen tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik. Je leert werkwoorden herkennen. Je leert de persoonsvorm van een zin vinden. Je leert hoofdletters op de juiste manier gebruiken. Je leert punten, uitroeptekens en vraagtekens op de juiste manier gebruiken. Vaardigheid: fictie, taalverzorging. Inhoud: Thema D taal, cursus 3: paragraaf 2, cursus 4: paragraaf 2. Cursus 6: paragraaf 2.	S	45	0
PW1	Spelling, woordenschat en formuleren Doel: Je leert woorden spellen die eindigen op een -d of een -t. Je leert meervouden spellen. Je leert over verkleinwoorden. Je leert volledige zinnen maken. Je leert bepalen of een zelfstandig naamwoord het lidwoord de of het krijgt. Je leert wat het verschil is tussen moedertaal, tweede taal en vreemde taal. Je leert over regionale taalverschillen. Je leert over hoe taal verandert. Je leert over de bouwstenen van taal. Vaardigheid. Woordenschat, spelling en formuleren Inhoud: Cursus 6: paragraaf 3, 4 en 5. Cursus 5: paragraaf 1, 2, Thema A: paragraaf 1 t/m 4.	S	45	15
PW2 *	Lezen Doel: je kunt de betekenis van onbekende woorden in een tekst ontdekken door woordraadstrategieën te gebruiken. Je kunt het onderwerp van een tekst bepalen. Je kunt de hoofdgedachte van een tekst herkennen. Vaardigheid. Lezen. Inhoud: Cursus 1: paragraaf 1 t/m 3.	S	45	15
PW3	Schrijven. Doel: je kunt een begrijpelijke tekst schrijven. Vaardigheid. Schrijven. Inhoud: Thema A: paragraaf 5. Thema B: paragraaf 6. Thema C: paragraaf 6. Thema D: paragraaf 6.	S	45	20
PW4	Presenteren Doel: Je kunt een korte presentatie voorbereiden en houden. Inhoud: ICT-boekje hoofdstuk PowerPoint en presenteren. Thema D: paragraaf 8.	M	10	15
PW5	Spelling, woordenschat en grammatica Doel: Je kunt de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd spellen. Je leert wat zwakke en sterke werkwoorden zijn. Je kunt de persoonsvorm van zwakke werkwoorden in de verleden en tegenwoordige tijd spellen. Je kunt onregelmatige werkwoorden spellen. Je kunt het verschil	S	45	15

	tussen formeel en informeel taalgebruik herkennen. Je leert het verschil tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik herkennen. Je kunt lidwoorden en zelfstandige naamwoorden herkennen. Je leert het onderwerp van een zin vinden. Je kunt bijvoeglijke naamwoorden herkennen. Je kunt het werkwoordelijk gezegde van een zin vinden. Vaardigheid: spelling, woordenschat en grammatica. Inhoud: Cursus 6: paragraaf 8 t/ 12. Thema D: paragraaf 3. Thema C paragraaf 7. Cursus 3: Paragraaf 3 en 4. Cursus 4: paragraaf 4.			
PW6	Lezen Doel: Je kunt tekstdoelen en tekstsoorten herkennen. Je kunt de inleiding, het middenstuk en et slot van een tekst herkennen. Je kunt deelonderwerpen in teksten herkennen. Je leert hoe je het stappenplan lezen moet gebruiken. Vaardigheid. Lezen. Inhoud: Cursus H1: paragraaf 4, 5, 6 en 7 + herhaling pw 2 lezen.	S	45	20
	Opmerkingen: S = schriftelijke toets M = mondeling Afhankelijk van de leerbehoefte van de klas kan de docent besluiten bepaalde onderdelen toe te voegen en/of te laten vervallen. Fictie- en portfolio-opdrachten moeten met een voldoende zijn beoordeeld. *herkansbaar			

Studie: klas 1 KB

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
GVTO	Leerdoelen: Ik kan de persoonlijke voornaamwoorden, bezittelijk voornaamwoorden, het werkwoord 'to be' en het werkwoord 'to have' gebruiken. Ik ken de getallen van 1 t/m 20, de dagen van de week, maanden van het jaar en een selectie van de themawoorden over familie, kleuren, huis, lichaamsdelen en kleren. Vaardigheid: lezen en schrijven Inhoud: Stepping Stones chapter 'Bridging the Gap'	S	20	0
PW1	Leerdoelen: Ik kan de persoonlijke voornaamwoorden, de tegenwoordige tijd en vraagwoorden gebruiken. Ik kan mezelf en anderen voorstellen, persoonlijke informatie vragen en geven en mensen beschrijven. Ik ken getallen en woorden over familie en karaktereigenschappen, Vaardigheid: Luisteren, lezen, schrijven Inhoud Chapter 1: Theme Words en woorden A, C, F, G, Stones 1, 2 en 3, Grammar 1, 2 en 3, (blz. 74-77, boek A)	S	45	10
PW2*	Leerdoelen: Ik ken de goede woordvolgorde en kan vragen en ontkenningen maken in de tegenwoordige tijd. Ik kan spreken over de tijd, lesroosters en wat ik leuk en niet leuk vind. Ik ken woorden over school, schoolvakken en rangtelwoorden. Vaardigheid: Luisteren, lezen, schrijven Inhoud Chapter 2: Theme Words en woorden A, C, F, G Stones 4, 5 en 6, Grammar 4, 5 en 6. (blz. 122-125, boek A)	S	45	10
PW3	Leerdoelen: Ik kan het meervoud, some en any en aanwijzende voornaamwoorden gebruiken. Ik kan spreken over het kopen van dingen, beschrijven wat ik eet en aan tafel dingen vragen. Ik kan spreken over levensmiddelen, hoeveelheden, verpakkingen en smaken. Vaardigheid: Luisteren, lezen, schrijven Inhoud: Chapter 3: Theme Words, A, C, F, G, Stones 7, 8 en 9, Grammar 7, 8 en 9 (blz. 172-175, boek A)	S	45	20
PW4	Leerdoelen: Luistervaardigheid Vaardigheid: Luisteren en gesproken tekst begrijpen Inhoud: Luistertoetsen uit Stepping Stones	S	45	15

PW5	Leerdoelen: Ik kan de lidwoorden, de gebiedende wijs en de duurvorm gebruiken. Ik kan mijn huis beschrijven, de weg vragen of wijzen en praten over wat ik of iemand aan het doen is. Ik ken woorden over de stad en woonplekken, voorzetsels van plaats en klusjes. Vaardigheid: Luisteren, lezen, schrijven Inhoud: Chapter 4: Theme Words en woorden A, C, F, G, Stones 10, 11 en 12, Grammar 10, 11 en 12 (blz. 48-51, boek B)	S	45	20
PW6	Leerdoelen: Leesvaardigheid Vaardigheid: Lezen en geschreven tekst begrijpen Inhoud: leestoetsen uit Stepping Stones	S	45	15

Gem. SO's	Gemiddelde alle SO's Leerdoelen: tussentijdse evaluatie Vaardigheid: Het geleerde kunnen toepassen Inhoud: Leerstof uit Stepping Stones Chapter 1 t/m 4	S	Variabel	10

Opmerkingen:

S = schriftelijk

PO = praktische opdracht

P = practicum

M = mondeling

*De toets is herkansbaar.

Vak: Wiskunde**Studie: klas 1 KB**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
GVTO	Leerdoelen: namen en eigenschappen kennen van vlakke en ruimte- figuren Vaardigheden: vlakke figuren, uitslagen en bouwplaten tekenen Inhoud: H1 Ruimtefiguren	S	45	0
PW1	Leerdoelen: tekenen van een assenstelsel, assenstelsel uitbreiden, Vaardigheden: punten tekenen in een assenstelsel, informatie aflezen uit grafiek Inhoud: H3 Assenstelsel	S	45	15
PW2 *	Leerdoelen: pos. en neg. getallen optellen, aftrekken, delen en vermenigvuldigen, rekenvolgorde, rekenen met procenten, percentage berekenen rekenen met breuken Vaardigheden: bewerkingen met negatieve getallen (met rekenmachine) Inhoud: H2 rekenen + H7 Procenten	S	45	20
PW3	Leerdoelen: evenwijdige – en loodlijnen, hoeken Vaardigheden: lijnen en hoeken tekenen en hoeken meten. Inhoud: H6 Lijnen en hoeken	S	45	20
PW 4	Leerdoelen: regelmaat, grafieken, woordformules, formules veranderen, letters in formules Vaardigheden: toepassen regelmaat, grafieken tekenen Inhoud: H5 tabel, grafiek en formules	S	45	20
PW5	Leerdoelen, lijn, draai en schuif symmetrie, bijzondere vlakke figuren, vergrotingsfactor Vaardigheden: spiegelbeeld tekenen met geodriehoek, spiegelen, Inhoud: H9 symmetrie	S	45	15
SO1	Gemiddelde van alle SO's + praktische opdracht	S	45	10
				100%
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling * Toets is herkansbaar				

Vak: Leergebied Mens en Maatschappij (LMM)**Studie: klas 1 KB**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
	Voedsel			
GVTO	Leerdoelen: vertellen over de ontwikkeling van eerste mensen als het gaat om wonen en leven.	S	45	0

	Benoemen, herkennen en verklaren van de klimaten op aarde. Vaardigheden: grafieken aflezen en maken, bronnen en diagrammen aflezen. Inhoud: blok 1			
PO1	Leerdoelen: Benoemen, herkennen en verklaren van de klimaten op aarde. Toepassen van de behandelde stof in een presentatie over klimaten, ook in relatie met het onderwerp voedsel. Vaardigheden: verslag opstellen, bronnen aflezen Inhoud: blok 1	PO	x	10
PW1 *	Leerdoelen: zie GVTO + PO1 + Verklaren waarom de Nijl een belangrijke rivier is voor Egypte. Verklaren hoe jagers/verzamelaars boeren werden en het landschap veranderden. Kennismaken met voedsel van vroeger, nu en in de toekomst. Vaardigheden: eigen mening geven, stappenplan maken, bronnen, diagrammen en grafieken aflezen en maken. Inhoud: blok 1 t/m 4	S	45	20
	Grieken en Romeinen			
SO2	Leerdoelen: Benoemen waarom de oude Grieken en de Romeinen belangrijk zijn geweest voor Europa en het Nederland van nu. Vertellen en herkennen wat we over hebben gehouden aan de tijd van de oude Grieken en Romeinen. Vaardigheden: vergelijken Inhoud: blok 1 en 2	S	45	10

PW2	Leerdoelen: zie SO 2 + Benoemen van verschillende manieren van tijdsbesteding en deze koppelen naar eigen leefwereld. Verklaren waarom mensen meer vrije tijd en geld hebben om te kunnen recreëren. Vaardigheden: mening geven, stof koppelen aan eigen leefwereld, vergelijken. Inhoud: blok 1, 2 en 4	S	45	20
	Mens en natuur			
SO3	Leerdoelen: Benoemen, herkennen en verklaren van het gevaar van water in Nederland en Bangladesh. Verband leggen tussen Nederland en Bangladesh als het gaat om gevaar van water. Herkennen van verschillende landschappen in Nederland, mede door het inzoomen op eigen leefomgeving.	S	45	10

	Vaardigheden: vergelijken, verbanden leggen. Inhoud: blok 1 en 2.			
PO2	Leerdoelen: Behandelde stof integreren en toepassen in een presentatie over een zelfgekozen landschap van blok 2. Vaardigheden: verslag opstellen. Inhoud: blok 2.	PO	x	10
PW3	Leerdoelen: SO 3 + PO 3 + Uitleggen hoe het leven was in een klooster. Verklaren waarom kloosters op bepaalde plekken gesticht zijn en dit toepassen op het klooster in Ter Apel. Uitleggen wie de Vikingen waren. Kenmerken noemen van de Islamitische cultuur (verdieping: in eigen omgeving kenmerken van deze cultuur opzoeken) Vaardigheden: vergelijken, verbanden leggen. Inhoud: blok 1 t/m 4	S	45	20
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling *= proefwerk herkansbaar				

Vak: Leergebied Mens en Natuur (LMN)

Studie: klas 1 KB

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
GVTO	Leerdoelen: • Je kunt uitleggen wat een organisme is. • Je kunt de zeven levenskenmerken noemen. • Je kunt onderscheiden of iets levend, dood of levenloos is.	S	45	0
PW1	Leerdoelen: • Je kunt uitleggen wat organismen zijn • Je kunt de 7 levensverschijnselen noemen en omschrijven wat groei en ontwikkeling is, tevens kun je omschrijven welke levensfase de mens heeft. • Je kunt gegevens verwerken in tabellen en grafieken • Je kunt het fotosynthese proces uitleggen • Je kunt het nut van aanpassingen bij planten en dieren benoemen en uitleggen Vaardigheid: • Je kan tekeningen maken volgens de tekenregels. • Je kunt een loep gebruiken • Je kunt een tabel maken van de groei van een organisme • Je kunt een grafiek maken van de groei van een organisme Inhoud: Planten en Dieren	S	45	15
PW2*	Leerdoelen: • Je kunt de organen en orgaanstelsels van dieren en planten beschrijven • Je kunt delen van cellen benoemen van zowel planten als dieren. Tevens kan je de stappen van de celdeling noemen. • Je kunt de kenmerken van chromosomen noemen. Vaardigheid: • Je kunt met de microscoop werken • Je kunt een preparaat maken Inhoud: Organen en Cellen (herkansbaar)	S	45	15

PW3	Leerdoelen: • Je kunt de kenmerken noemen van dieren, planten, schimmels en bacteriën en kunt de bouw en voortplanting beschrijven • Je weet wanneer organismen tot dezelfde soort behoren. • Je kunt organismen indelen • Je kunt voorbeelden noemen van gevaren en toepassingen van schimmels en bacteriën.	S	45	15
	Vaardigheid: • Je kunt (met hulp) een onderzoek uitvoeren volgens een werkplan • Je kunt (met hulp) een conclusie trekken die antwoord geeft op de onderzoeksvraag. • Je kunt een zoekkaart gebruiken Inhoud: Ordening			
PW4	Leerdoelen: • Je kent de onderdelen van het lichaam en de functie daarvan, tevens ken je de onderdelen van het skelet en hun functie. • Je kunt de onderdelen en werking van spieren uitleggen • Je kunt 4 beenverbindingen beschrijven inclusief hun onderdelen en werking. • Je kunt uitleggen hoe organismen reageren op hun omgeving • Je kent de onderdelen van zintuigen • Je kunt de werking van zintuigen uitleggen • Je kunt uitleggen hoe gedrag tot stand komt Vaardigheid: • Je kunt een werkplan lezen en (met hulp) uitvoeren. Inhoud: Stevigheid en beweging en waarneming en gedrag	S	45	15
P1	Practicum tekening maken • Je kan tekeningen maken volgens de tekenregels. • Je kunt een loep gebruiken	P		10
P2	Practicum microscoop • Je kunt met de microscoop werken • Je kunt een preparaat maken	P		10
SO	Er wordt een beperkt aantal so's met een cijfer beoordeeld. Totaal so's 20%	S		20

Opmerkingen:

S = schriftelijk

PO = praktische opdracht

P = practicum

M = mondeling

*herkansbaar

Vak: PSO zorg en welzijn**Studie: klas 1 KB**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Leerdoelen: - De leerling weet wat zelfzorg, mantelzorg en professionele zorg is - De leerling weet wat een goede lichaamshygiëne is. - De leerling weet wat scrubben is - De leerling kan een lunch bereiden volgens een recept - De leerling kent het begrip plastic soep en weet hoe het verminderd kan worden. Vaardigheid: - Scrubben van de huid - Kookopdracht bereiden volgens recept - Afval scheiden Inhoud: Lessonup les 1 t/m 10.	PO	N.v.t.	25
PO2	Leerdoelen: - De leerling weet wat een gezonde leefstijl, een welvaartziekte en overgewicht is. - De leerling weet wat gezonde en ongezonde voeding is. - De leerling kan een gezonde snack maken. - De leerling weet wat de schijf van vijf inhoudt. - De leerling kent de gevolgen/gevaren van vaperen/roken - De leerling kent het begrip digitale veiligheid Vaardigheid: - Kookopdracht bereiden volgens recept - Poster maken in Canva - Bronnen op betrouwbaarheid checken Inhoud: Lessonup les 10 t/m 20.	PO	N.v.t.	25
PO3	Leerdoelen: - De leerling weet wat de onderdelen van een menu zijn. - De leerling weet hoe je een plattegrond maakt op schaal met een legenda. - De leerling kan een nagerecht maken - De leerling kan een nagerecht maken - De leerling weet wat te doen bij brandwonden, snijwonden en flauwte. - De leerling herkent EHBO-materialen en weet de functie hiervan. Vaardigheid: - Ontwerpen restaurant - Plattegrond maken	PO	N.v.t.	25

	• EHBO-technieken toepassen • Kookopdracht bereiden volgens recept Inhoud: Lessonup les 20 t/m 30			
PO4	Leerdoelen: • De leerling kent de functies van schoonmaken • De leerling kent de verschillende levensfasen van de mens en welke lichamelijke en geestelijke kenmerken daarbij horen • De leerling weet hoe de ontwikkeling van een baby verloopt in de buik en de eerste maanden. • De leerling weet wat de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling is van een kind. • De leerling weet wat vaccineren is en tegen welke kinderziektes er wordt vaccineert. • De leerling weet wat de griep is en hoe deze verloopt. • De leerling weet wat facilitaire dienst inhoudt. • De leerling kan een soep klaarmaken volgens recept. Vaardigheid: • Baby verzorgen • Powerpoint of verslag in Word • Poster maken • Schoonmaken (stofwissen, klamvochtig afnemen). • Kookopdracht volgens recept bereiden Inhoud: Lessonup les 30 t/m 38	PO	N.v.t.	25
Opmerkingen: De vaardigheden informatie opzoeken, informatie verwerken (in een poster, collage, verslag of PowerPoint) en samenwerken komen bij alle 4 de onderdelen aan bod. Vooraf de werkhouding is belangrijk. Leerlingen worden beoordeeld met een G, V, T of O. PO = praktische De periode waarin welke les wordt gegeven kan wisselen.				

Vak: PSO techniek
Studie: klas 1 KB

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Leerdoelen: Gereedschappenkennis. Vaardigheid: Kennis van de gereedschappen in het lokaal. Inhoud: Hfd. Gereedschappen in “Oriëntatie op de techniek”.	S	45	10
PW2	Leerdoelen: De regels over veiligheid in het lokaal kennen. Vaardigheid: Veiligheid. Inhoud: Hfd. Veiligheid in “Oriëntatie op de techniek”.	S	45	10
PO1 t/m 6	Leerdoelen: Kennis van de verschillende materialen in de techniek en hun bewerkingsmethoden Vaardigheid: Werken met verschillende materialen en gereedschappen Inhoud: “Oriëntatie op de techniek”. Digitale methode.	PO		60
Eindopdracht	Leerdoelen: Kennis van de verschillende materialen in de techniek en hun bewerkingsmethoden Vaardigheid: Werken met verschillende materialen en gereedschappen Inhoud: “Oriëntatie op de techniek”. Digitale methode	PO + S		10
Verdieping	Leerdoelen: Kennis van de verschillende materialen in de techniek en hun bewerkingsmethoden Vaardigheid: Werken met verschillende materialen en gereedschappen Inhoud: “Oriëntatie op de techniek”. Digitale methode	PO		10
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling www.techniektotaal.electude.eu				

Vak: Dramatische Expressie

Studie: klas 1 KB

Code	Leerwijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Elementaire vaardigheden + Tableaus Leerdoelen: De leerlingen voelen zich vertrouwd in de groep. De leerling leert wat een tableau is en deze betekenisvol in te kunnen zetten in een verhaal. Vaardigheid: De leerling kan een korte scène bedenken (Kiest uit een bestaand sprookje en past deze aan naar de huidige tijd) En in deze scene zitten tableaus verwerkt. (produceren, presenteren). Inhoud: Presenteren scene het vernieuwde sprookje met daarin tableaus	PO	630	25
PO2	Dialogo schrijven en spelen Leerdoelen: De leerlingen weten wat een dialoog is, hoe deze is opgebouwd en kunnen aan het einde van de lessenreeks een bestaande dialoog uitwerken en presenteren. Vaardigheid: De leerling kan een bestaande dialoog uit het hoofd leren en spelen voor de klas. Inhoud: De leerlingen schrijven samen de dialoog en presenteren de dialoog aan de klas. Nabespreking van de gepresenteerde scenes.	PO	360	25
PO3	Theatervormen 1 Leerdoelen: De leerlingen weten wat een schimmenspel is. Vaardigheid: De leerling kan een schimmenspel spelen voor publiek, waarbij er rekening wordt gehouden met de illusie van het schimmenspel, groter en kleiner worden, in elkaars schaduw staan, van het doek afvallen en de werking van muziek bij het schimmenspel. Inhoud: De leerlingen maken een schimmenspel voorstelling.	PO	180	25
S1	Reflectie schriftelijk Leerdoelen: De leerlingen kunnen reflecteren op eigen spel. Vaardigheid: De leerling kan reflecteren op het eigen leerproces. Inhoud: Het schrijven van een reflectie.	S	90	25

Opmerkingen:

Drama heeft een sociale functie (samenwerken), creatieve functie (ideeën, gevoelens en emoties vormgeven), trainingsfunctie (o.a. beter uit je woorden kunnen komen, leren communiceren), educatieve functie (iets beter begrijpen als je het hebt nagespeeld) en een persoonsvormende functie (door toneel te spelen leer je over hoe je zelf bent, jezelf kunnen presenteren).

De doelen van het vak drama: produceren, kijken en luisteren: beleven, verslag doen van ervaringen en reflecteren zijn onderdeel van de wettelijke kaders voor Kunst en Cultuuronderwijs en zijn beschreven door het SLO (2007).

S = schriftelijk

PO = praktische opdracht

P = practicum

M = mondeling

Vak: Beeldende Vorming

Studie: klas 1 KB

Code	LeerWijzer!	Vorm	Duur min.	Weging %
PO1	Kunst & experiment Leerdoelen: • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. Je durft nieuwe oplossingen te bedenken en bestaand werk op een eigen manier te herinterpreteren. • Je kijkt kritisch naar je eigen werk en werkproces. Je bespreekt kunstzinnige uitingen, verwoordt jouw mening en stelt je proces of product bij wanneer dat nodig is. • Je gebruikt verschillende bronnen en onderzoekt kunst, cultuur en erfgoed vanuit meerdere perspectieven. • Je presenteert jouw kunstzinnige werk op een passende en verzorgde manier aan anderen. Je maakt bewuste keuzes in vorm, opstelling, toelichting en media, zodat jouw idee, proces en eindresultaat duidelijk overkomen op het publiek. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontdekt en ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses, stijlen en kwaliteiten. Vaardigheden: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, vormgeven, communiceren, presenteren, cultureel bewustzijn, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, reflecteren en evalueren. Inhoud: Portfolio met uiteenlopende <u>experimenten</u> in <u>materialen, vormen en werkwijzen</u> met als uitgangspunt dieren in de kunst.	PO	675	25

PO2	Kunst & erfgoed Leerdoelen: • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. • Je ontdekt en onderzoekt verschillende kunst- en cultuuruitingen en vormen van cultureel erfgoed in de omgeving en denkt na over de betekenis en functie van kunst en cultuur in de samenleving en in je eigen leven. • Je gebruikt materialen, technieken, gereedschappen en vormgevingselementen om eigen kunstzinnige uitingen te ontwerpen en te realiseren. • Je gebruikt vaktaal om over kunst, cultuur en erfgoed te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. Vaardigheid: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, cultureel bewustzijn ontwikkelen, vormgeven, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, reflecteren en evalueren. Inhoud: N.a.v. de speurtocht erfgoed ter Apel maak je 1 of meerdere verwerkingsopdrachten. Keuze uit: van bouwstijl naar kunstwerk, een tuin voor het klooster, hedendaags glas-in-loodraam. In de ontwerpen komen <u>architectuur</u>, <u>erfgoed</u>, <u>vormgeving</u>, <u>compositie</u>, <u>lijn</u> en <u>kleur</u> aan bod. Je hebt keuze uit verschillende <u>materialen</u>.	PO	675	25
PO3	Kunst & gevoel Leerdoelen: • Je ontdekt en onderzoekt verschillende voorbeelden van expressionistische (landschaps-) kunst en denkt na over de bedoeling van de kunstenaar. • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. • Je gebruikt materialen, technieken, gereedschappen en vormgevingselementen om eigen kunstzinnige uitingen te ontwerpen en te realiseren. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren,	PO	675	25

	interesses, stijlen en kwaliteiten. • Je presenteert jouw werk aan anderen. Vaardigheid: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, cultureel bewustzijn ontwikkelen, vormgeven, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, presenteren, reflecteren en evalueren. Inhoud: Schilderopdracht waarbij <u>kleurtheorie</u> wordt toegepast op <u>expressionistische</u> landschapskunst. Je gebruikt kleuren bewust om verschillende <u>emotionele effecten</u> te creëren in je eigen expressionistisch landschap.			
PO4	Kunst & identiteit Leerdoelen: • Je ontdekt en onderzoekt verschillende vormen van textiel kunst en persoonlijke expressie en leert hoe textiel in de kunst kan worden ingezet. • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. • Je gebruikt materialen, technieken, gereedschappen en vormgevingselementen om eigen kunstzinnige uitingen te ontwerpen en te realiseren. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses, stijlen en kwaliteiten. • Je presenteert jouw werk aan anderen. Vaardigheid: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, cultureel bewustzijn ontwikkelen, vormgeven, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, presenteren, reflecteren en evalueren. Inhoud: Met verschillende <u>materialen</u> maak je een kleine pop die een kant van jouw <u>persoonlijkheid</u> representeert. Dit kan zijn: <u>geïdealiseerd</u>, een verborgen kant van jezelf, etc. Als deel van de opdracht schrijf je een opstel over de <u>identiteit</u> van je pop.	PO	675	25
Opmerkingen: S = schriftelijk schoolexamen PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling				

Vak: Muziek
Studie: klas 1 KB

Code	Leer Wijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Individueel musiceren instrument 1. Leerdoel: • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. • Je kijkt kritisch naar je eigen werk en werkproces. Je bespreekt kunstzinnige uitingen, verwoordt jouw mening en stelt je proces of product bij wanneer dat nodig is. • Je presenteert jouw eindproduct op een passende en verzorgde manier aan anderen. Je maakt bewuste keuzes in ritme, tempo en toonhoogte, zodat jouw proces en eindresultaat duidelijk overkomen op het publiek. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontdekt en ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses en kwaliteiten. Vaardigheden: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, vormgeven, communiceren, presenteren, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, reflecteren en evalueren. Inhoud: Het individueel bespelen van een muziekinstrument [Keuze uit: Piano/Keyboard – (bas)gitaar - drumstel]. De leerling krijgt les in de grondbeginselen van het bespelen van de piano/keyboard, gitaar of keyboard. Het te spelen muziekstukje is gebaseerd op de muziektheorie. Praktische toepassing van notenkennis en de grondbeginselen van de muziektheorie op het instrument. De leerling kan zelfstandig en in de maat een kort, zeer eenvoudig speelstuk laten horen met daarin zeer eenvoudige melodische en ritmische patronen. Ontwikkelen muzikaal gehoor. * Schrijven van een kort reflectieverslag maakt deel uit van	PO	5	0 O/T/V/G

	deze PO. Dit reflectieverslag wordt ingeleverd via ELO Magister. Indien de leerling het verslag te laat inlevert, kan dit leiden tot puntenaftrek. De voorwaarden rondom eventuele puntenaftrek worden besproken bij de introductie van deze opdracht en worden regelmatig herhaald.			
PO2	Klassikaal musiceren. Leerdoel: • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct. • Je kijkt kritisch naar je eigen werk en werkproces. Je bespreekt kunstzinnige uitingen, verwoordt jouw mening en stelt je proces of product bij wanneer dat nodig is. • Je presenteert jouw eindproduct op een passende en verzorgde manier aan anderen. Je maakt bewuste keuzes in ritme, tempo en toonhoogte, zodat jouw proces en eindresultaat duidelijk overkomen op het publiek. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontdekt en ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses en kwaliteiten Vaardigheden: Creatief denken en handelen, onderzoeken en analyseren, vormgeven, communiceren, presenteren, artistiek-creatief vermogen ontwikkelen, reflecteren en evalueren. Inhoud: Het gezamenlijk uitvoeren in de klas van een ritmisch en/of melodisch spelstuk. De leerling krijgt les in de grondbeginselen van het bespelen van diverse instrumenten. Dit betreft zowel gestemd slagwerk als ongestemd slagwerk, piano/keyboard, (bas)gitaar en drums. Het te spelen muziekstukje is gebaseerd op de	PO	10	40

	muziektheorie. Praktische toepassing van notenkennis en de grondbeginselen van de muziektheorie. De leerling kan zelfstandig op een instrument spelen met klasgenoten. Het speelstuk is kort, eenvoudig en heeft zeer eenvoudige melodische en ritmische patronen. Eventueel met daarin verwerkt een voorteken. Ontwikkelen muzikaal gehoor. * De leerling krijgt voor deze opdracht 2 cijfers: een individueel + een groeps cijfer. Dit resulteert in een totaalcijfer voor deze opdracht. ** Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht.			
--	--	--	--	--

PO3	Componeren. Leerdoel: • Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct en die van het groepje waarin jij samenwerkt. Je durft nieuwe oplossingen te bedenken. • Je kijkt kritisch naar je eigen werk en werkproces + die van jouw groepsleden. Je bespreekt kunstzinnige uitingen, verwoordt jouw mening en stelt jouw/jullie proces of product bij wanneer dat nodig is. • Je gebruikt verschillende bronnen en onderzoekt kunst, cultuur en erfgoed vanuit meerdere perspectieven. • Je presenteert samen met jouw groepsleden jullie kunstzinnig werk op een passende en verzorgde manier aan anderen. Je maakt bewuste keuzes in vorm, opstelling, toelichting en media, zodat jullie idee, proces en eindresultaat duidelijk overkomen op het publiek. • Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt	PO	10	10
------------	--	-----------	-----------	-----------

	ideeën en ervaringen uit met anderen. Je ontdekt en ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses, stijlen en kwaliteiten. Leren in stappen hoe een compositie kan worden gemaakt en hoe het eindproduct kan worden gepresenteerd. De leerling schrijft een Nederlandse tekst en zoekt hierbij een passende instrumentale beat. Bij de presentatie wordt de zelfgemaakte tekst voorgedragen op de zelfgekozen beat. Timing tekst/beat is essentieel. De leerling kan in een kleine groep (3- of 4-tal) een eigen muzikaal idee bedenken, maken en presenteren aan klasgenoten. * Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht. De tekst wordt ingeleverd via ELO Magister. Indien de leerling de tekst te laat inlevert, kan dit leiden tot puntenaftrek. De voorwaarden rondom eventuele puntenaftrek worden besproken bij de introductie van deze opdracht en worden regelmatig herhaald.			
PO4	Presentatie geven. Leerdoel: - Je onderzoekt ideeën, experimenteert met mogelijkheden en kiest creatieve strategieën die passen bij jouw werkproces en eindproduct en die van het groepje waarin jij samenwerkt. Je durft nieuwe oplossingen te bedenken. - Je kijkt kritisch naar je eigen werk en werkproces + die van jouw groepsgenoten. Je bespreekt kunstzinnige uitingen, verwoordt jouw mening en stelt jouw/jullie proces of product bij wanneer dat nodig is. - Je gebruikt verschillende bronnen en onderzoekt kunst, cultuur en erfgoed vanuit meerdere perspectieven. - Je presenteert samen met jouw groepsgenoten jullie kunstzinnig werk op een passende en verzorgde manier aan anderen. Je maakt bewuste keuzes in vorm, opstelling, toelichting en media, zodat jullie idee, proces en eindresultaat duidelijk overkomen op het publiek. - Je gebruikt vaktaal om over kunst en cultuur te praten. Je onderbouwt jouw mening en wisselt	PO	10	0 O/T/V/G

	ideeën en ervaringen uit met anderen. • Je ontdekt en ontwikkelt jouw eigen artistieke voorkeuren, interesses, stijlen en kwaliteiten. Informatie verzamelen over een artiest of band of een ander onderwerp welke gerelateerd is aan muziek in een Word-document. Deze informatie filteren en beschrijven in een document (zowel tekst + eventuele afbeeldingen). Als afsluiting geeft de leerling een korte presentatie over de gekozen artiest of band (of muziek gerelateerd onderwerp). De gegeven presentatie wordt ondersteund middels een door de leerling gemaakte PowerPoint. De leerling kan alleen of in een kleine groep (2- of 3-tal) een kort werkstuk maken van een artiest of band (of muziek gerelateerd onderwerp) en deze informatie in een korte presentatie voor de klas presenteren aan klasgenoten. * Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht. De PowerPoint wordt ingeleverd via ELO Magister. Indien de leerling de PowerPoint te laat inlevert, kan dit leiden tot puntenaftrek. De voorwaarden rondom eventuele puntenaftrek worden besproken bij de introductie van deze opdracht en worden regelmatig herhaald.			
S1	Digitoets. Leerdoel: Basiskennis genereren m.b.t. de grondbeginselen van de muziektheorie. Inhoud: Gebaseerd op hoofdstuk 1 + 2 uit de digitale methode Beats'nBits Vaardigheid: De leerling heeft in dit semester theoretische kennis opgedaan en kan deze kennis reproduceren en toepassen. Ontwikkelen muzikaal gehoor [<i>Het reproduceren van kennis en het tonen van inzicht</i>].	S	35	50
Opmerkingen: PO = Praktische Opdracht S = Schriftelijke toets die ook digitaal kan worden afgenomen.				

Vak: Lichamelijke Opvoeding**Studie: klas 1 KB**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Cate- gorie	Vorm	Duur	Weging %
LO1	Spel: hockey, softbal, volleybal of basketbal	V, C, K	P	V	20
LO2	Turnen: zwaaien, acrobatiek of springen	V, S, Z	P	V	20
LO3	Atletiek: lopen, werpen of springen	V, K	P	V	20
LO4	Klimmen; techniek, boulderen of zekeren	V, Z	P	V	20
LO5	Conditie: RSG-run of shuttleruntest	V, K	P	V	20

Leerlingen gaan elke periode aan de slag met 1 of meerdere sportonderdelen, die passen bij de locatie en tijd van het jaar. In de eerste periode, tot de herfstvakantie, vinden de lessen buiten plaats. Daarna volgen 3 periodes waarbij we op verschillende locaties, binnen gaan sporten. Aan het einde van het schooljaar gaan we weer naar buiten. Om het leerproces in kaart te brengen maken we gebruik van niveaukaarten, die met leerlingen voorafgaand en tijdens de lessen besproken worden. De beoordeling is in alle gevallen middels een G, V of O.

V, Vaardigheden.

Bij elke sport kijken we naar het niveau van bewegen ten opzichte van andere kinderen. Vaardigheden die op meerdere niveaus aangeboden worden. We maken in de niveaukaarten onderscheid tussen tactische en technische vaardigheden. Doordat sommige sporten behoorlijk complex zijn, komen leerlingen alleen toe aan eenvoudige technische en tactische (individuele) taken, waar anderen juist de techniek beheersen en daardoor ook in staat zijn om complexere tactische vaardigheden te ontwikkelen.

C, Coachen.

Leerlingen worden uitgedaagd om niet alleen eigen vaardigheden te verbeteren, maar proberen ze ook in staat te stellen om meerdere rollen aan te nemen. Ze kunnen op deze manier ook de vaardigheid van andere leerlingen verbeteren. Denk hierbij aan een coachende rol tijdens een spel.

S, Samenwerken.

Er zijn sporten waarbij leerlingen niet alleen kunnen werken. Ze moeten groepsopdrachten uitvoeren waarbij het resultaat afhangt van de wijze waarop ze met elkaar om gaan en de groepsopdrachten uitvoeren. Het proces om tot een eindresultaat te komen is hier van groter belang dan een fysieke vaardigheid.

K, Kennis.

Naast de technische en tactische vaardigheden leren we de leerlingen de regels van een sport. We proberen leerlingen uit te dagen om deze kennis te laten zien, door de rol van scheidsrechter aan te nemen.

Z, Zelfvertrouwen.

In sommige gevallen moeten leerlingen uit hun comfortzone stappen. Ergens beter in worden zorgt voor de groei van het zelfvertrouwen. We bieden hiervoor uitdagende onderdelen aan, waarbij we ook rekening houden met de fysieke mogelijkheden van onze leerlingen.

Er worden vervangende opdrachten gegeven ter compensatie van gemiste praktijkonderdelen.

Vak: Rekenen
Studie: klas 1 KB

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1 *	Leerdoelen: optellen, aftrekken, delen, vermenigvuldigen, rekenvolgorde, hoofdrekenen, decimale getallen. Vaardigheden: bewerkingen uitvoeren zonder rekenmachine. Inhoud: RB, wiskundeboek	S	45	30
PW2	Leerdoelen: verhoudingstabellen, breuken en procenten, vereenvoudigen, decimale getallen, deel berekening. Vaardigheden: uitrekenen met werkwijze zonder rekenmachine. Inhoud: RB, wiskundeboek	S	45	35
PW3	Leerdoelen: metriekstelsel, schatten, tijd, diverse eenheden, schaal. Vaardigheden: omrekenen lengte -, oppervlakte – en inhoudsmaten, zonder rekenmachine. Inhoud: RB, wiskundeboek	S	45	35
				100%
Opmerkingen: S = schriftelijke overhoring PO = praktische opdracht * toets is herkansbaar				